

ΟΜΙΛΙΑ κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΡΒΑΝΙΤΟΖΗΣΗ

ΔΙΑΣΚΕΨΗ

**«Περισσότερα ψηφιακά προϊόντα και υπηρεσίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση
για την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης»**

Αθήνα, 7 Μαΐου 2014

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή – Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος

Η αξιοποίηση και ενίσχυση της ψηφιακής οικονομίας αποτελεί ένα ακόμα όπλο για την αντιμετώπιση των συνεπειών της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Κι αυτό, γιατί η επένδυση στην ψηφιακή οικονομία δύναται να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας και να βοηθήσει στην αύξηση της παραγωγικότητας και των οικονομικών επιδόσεων σε όλους τους τομείς.

Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της ΕΕ για την ψηφιακή ανταγωνιστικότητα, το ήμισυ της αύξησης της παραγωγικότητας στην Ευρώπη κατά την τελευταία δεκαπενταετία οφειλόταν ήδη στις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών. Ωστόσο, εάν η Ευρώπη θέλει να αξιοποιήσει πλήρως τα οφέλη της ψηφιακής οικονομίας, πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες της και να εξασφαλίσει ταχύτερες ευρυζωνικές συνδέσεις, καθώς και διαδικτυακές υπηρεσίες που θα εμπιστεύονται οι πολίτες, θα βελτιώνουν τις δεξιότητές τους και θα ενθαρρύνουν ακόμη περισσότερο την καινοτομία στις ΤΠΕ.

Σύμφωνα με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ψηφιακής Ατζέντας, μιας από τις επτά κεντρικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής Europe 2020 για έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη, οι ΤΠΕ αποτελούν την κορυφαία εταιρική επένδυση σε έρευνα και ανάπτυξη. Όπως εξάλλου δήλωσε η επίτροπος της Ψηφιακής Ατζέντας Neelie Kroes, «για να πετύχει το στόχο της επένδυσης του 3% του ΑΕΠ στην έρευνα και την ανάπτυξη, η Ευρώπη πρέπει να διπλασιάσει τις δημόσιες επενδύσεις στις ΤΠΕ μέχρι το 2020».

Η Ελλάδα κατατάσσεται ανάμεσα στις τελευταίες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ανάπτυξη στους τομείς Πληροφορικής και Τεχνολογιών Επικοινωνίας, με αποτελέσματα: την αύξηση του χάσματος με την υπόλοιπη Ευρώπη στο συγκεκριμένο τομέα, τη μειωμένη ανταγωνιστικότητα και απώλειες στο δείκτη παραγωγικότητας. Ενώ στη χώρα μας διατίθεται μόλις το 0,48% του ΑΕΠ στην έρευνα και την τεχνολογία, στον αντίστοιχο τομέα ο μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης φτάνει στο 1,9%. Όπως καταλαβαίνετε δεν είναι αποδεκτό η Ελλάδα –η χώρα με υψηλότερα ποσοστά παγκοσμίως σε απόφοιτους πανεπιστημίων– να κατατάσσεται τελευταία μεταξύ των 27 χωρών της ΕΕ σε θέματα έρευνας και τεχνολογίας.

Η διεθνής εμπειρία λοιπόν διδάσκει πως η δραστηριοποίηση στον χώρο της ψηφιακής οικονομίας μπορεί να αποφέρει τεράστια οφέλη για τον πολίτη / εργαζόμενο και τις επιχειρήσεις, αλλά και συνολικά για την οικονομική ανάπτυξη μίας χώρας. Οι επιχειρήσεις δημιουργούν νέα κανάλια προσέγγισης με τον καταναλωτή, νέα προϊόντα και νέες υπηρεσίες, ενώ παράλληλα αυξάνουν τη διεθνή ανταγωνιστικότητά τους. Οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε μία ευρύτερη αγορά, μία παγκόσμια ηλεκτρονική αγορά εκμεταλλευόμενοι τα θετικά σημεία του ανταγωνισμού.

Σε μία περίοδο λοιπόν οικονομικών προκλήσεων η ανάπτυξη της ψηφιακής επιχειρηματικότητας είναι κάτι παραπάνω από μία ακόμα απάντηση για ένα καλύτερο οικονομικό περιβάλλον. Δεν αρκεί όμως απλώς η μετατροπή των σημερινών υπηρεσιών σε νέες online υπηρεσίες. Η ανάπτυξη της ψηφιακής επιχειρηματικότητας μπορεί να συντομεύσει την απόσταση ανάμεσα στην καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, να δώσει ευκαιρίες επιχειρηματικότητας σε γεωγραφικά απομακρυσμένες περιοχές της χώρας, να συνδυάσει την έρευνα και την επιχειρηματική δραστηριότητα. Μία νέα ψηφιακή αγορά θα μπορέσει να υπερβεί τις όποιες στρεβλώσεις της ελληνικής οικονομίας, να διαρρήξει ολιγοπωλιακές και μονοπωλιακές πρακτικές ενώ οι πολίτες θα αναπτύξουν μία νέα καταναλωτική συμπεριφορά, έχοντας περισσότερες δυνατότητες για σύγκριση και αξιολόγηση των προϊόντων. Η παγκοσμιοποιημένη πλέον ενιαία ψηφιακή αγορά

εργασίας μπορεί να δώσει απαντήσεις και στο τεράστιο πρόβλημα της ανεργίας μέσω νέων ευκαιριών για απασχόληση, ενώ ταυτόχρονα οι διασυνοριακές αγορές δημιουργούν μία νέα πραγματικότητα για τον καταναλωτή, τον εργαζόμενο και την επιχείρηση.

Η δημιουργία και διαφύλαξη ευνοϊκού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο θα μπορεί να αναπτυχθεί και διευρυνθεί η Κοινωνία της Πληροφορίας, πρέπει να είναι μια διαρκής διεργασία. Τα οφέλη για τους εργαζόμενους από την ενίσχυση του τομέα των ΤΠΕ δύναται να είναι πολλαπλά, αρκεί να οδηγήσουν σε αποτελέσματα όπως η βελτίωση των συνθηκών εργασίας, η βελτίωση της πρόσβασης στην παρεχόμενη γνώση και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Όταν όμως κάνουμε λόγο για την ανάγκη ανάπτυξης νέων ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών, πρέπει να λαμβάνουμε διαρκώς υπόψη μας και τη σχέση των πολιτών με τις Νέες Τεχνολογίες, καθώς αυτοί είναι οι δυνητικοί ωφελούμενοι από τα νέα αυτά προϊόντα και υπηρεσίες. Οι πολίτες πρέπει λοιπόν να διαθέτουν τις απαιτούμενες ψηφιακές δεξιότητες. Δυστυχώς όμως τα πράγματα δεν είναι τόσο ρόδινα σε αυτό τον τομέα. Πολλοί ευρωπαίοι πολίτες και επιχειρήσεις δεν χρησιμοποιούν προς το παρόν επαρκώς την τεχνολογία των πληροφοριών, με αποτέλεσμα διαρκώς μεγαλύτερη δυσχέρεια στην κάλυψη ψηφιακών θέσεων απασχόλησης. Το 2011 υπήρχαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση 300 000 κενές θέσεις εργασίας στον τομέα των ΤΠΕ και εάν δεν αναχαιτισθεί η τάση αυτή, οι κενές θέσεις εργασίας ενδέχεται να φτάσουν τις 900 000 έως το 2015. Το γεγονός αυτό μας αφαιρεί ένα σημαντικό όπλο στη μεγάλη μας προσπάθεια για αντιμετώπιση της ανεργίας. Οι κοινωνικοί εταίροι από την πλευρά τους αντιλαμβάνονται τόσο τις σύγχρονες απαιτήσεις, όσο και τις ανάγκες των εργαζομένων, υλοποιούν εδώ και χρόνια μέσω των ινστιτούτων τους σειρά προγραμμάτων ψηφιακού γραμματισμού και Νέων Τεχνολογιών.

Οι Νέες Τεχνολογίες επίσης πέραν της προαναφερθείσας χρήσης τους ως μέσο δημιουργίας ενός νέου ψηφιακού οικονομικού περιβάλλοντος με άμεσα οφέλη για το σύνολο της οικονομίας, μπορούν να αποτελέσουν ισχυρό όπλο για τους

εργαζομένους ως μέσο αναβάθμισης των δεξιοτήτων, των ικανοτήτων και των προσόντων τους, μέσω της εισαγωγής και ευρείας χρήσης τους σε αυτό που ονομάζουμε Δια Βίου Μάθηση, Εκπαίδευση Ενηλίκων και Κατάρτιση.

Οι γρήγορες και πολλές φορές απρόσμενες αλλαγές που συναντώνται στους τομείς της τεχνολογίας και της οικονομίας έχουν δημιουργήσει στον κοινωνικό και επαγγελματικό χώρο συνθήκες και απαιτήσεις διαφορετικές από αυτές που είχαν επικρατήσει μέχρι σήμερα. Η νέα κατάσταση απαιτεί ταχεία προσαρμογή στις αλλαγές αυτές και υπογραμμίζει την ανάγκη εμπλουτισμού των γνώσεων του εργαζομένου. Η παρεχόμενη σήμερα εκπαίδευση δεν συμβαδίζει, σε γενικές γραμμές, με τις δημιουργούμενες σε καθημερινή βάση απαιτήσεις. Μια νέα μορφή, λοιπόν, μάθησης επιβάλλεται εκ των πραγμάτων, μιας μάθησης που θα παρέχει σύγχρονες πληροφορίες και γνώσεις, θα είναι προσιτή σε όλους και θα διαρκεί διά βίου.

Η άσκηση των επαγγελματιών απαιτεί πλέον διαρκώς και νέες αναβαθμισμένες επαγγελματικές ικανότητες και γνώσεις. Οι προσπάθειες των κοινωνικών εταίρων προς αυτή την κατεύθυνση με τη διεξαγωγή σεμιναρίων, ημερίδων και προγραμμάτων κατάρτισης, υπάγονται στην αγωνιώδη προσπάθεια των εργαζομένων να αντιμετωπίσουν τις πρωτόγνωρες υφιστάμενες συνθήκες στους εργασιακούς χώρους.

Είναι αλήθεια ότι η χώρα μας δεν διακρίνεται για τις αποδόσεις της στην προσέλευση του ανθρώπινου δυναμικού στη Δια Βίου Μάθηση και ειδικότερα, στην συνεχή επαγγελματική κατάρτιση. Ούτε κατέχει κάποια διάκριση στην τυπική επαγγελματική κατάρτιση, η οποία για δεκαετίες βρισκόταν στο περιθώριο της εκπαίδευσης.

Έρευνα του Κέντρου Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ) της ΓΣΕΕ, σε δείγμα χιλιάδων αποφοίτων δημοσίων και ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) έδειξε ότι τα ποσοστά απορρόφησης των εκπαιδευομένων στις δομές της Αρχικής

Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΑΕΚ) και της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ) από την αγορά εργασίας είναι ιδιαίτερα χαμηλά. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι μέσα σε διάστημα 18 μηνών, έχασαν τη δουλειά που είχαν βρει μετά την κατάρτιση τους, περισσότεροι από 8 στους 10 αποφοίτους προγραμμάτων κατάρτισης.

Στο ίδιο μήκος κύματος η ετήσια έκθεση της ΓΓ Δια Βίου Μάθησης επισημαίνει ότι η Ελλάδα εμφανίζει μόλις 3% ποσοστό συμμετοχής των ατόμων ηλικίας 25-65 ετών στη ΔΒΜ, το χαμηλότερο ποσοστό στην Ε.Ε.-17 και το πέμπτο χαμηλότερο στην Ε.Ε.-27. Σημειώνουμε ότι στα 5 Ευρωπαϊκά Σημεία Αναφοράς (benchmarks) Εκπαίδευσης, Κατάρτισης 2020, περιλαμβάνεται, ως στόχος, η συμμετοχή ενηλίκων στη ΔΒΜ σε ποσοστό 15%, γεγονός μάλλον ακατόρθωτο για τη χώρα μας.

Νέα επίσης έρευνα του ΚΑΝΕΠ της ΓΣΕΕ κατέδειξε ότι ένας από τους σημαντικότερους λόγους διαρροής των εργαζομένων από τις δομές ΔΒΜ είναι η έλλειψη χρόνου, συνήθως λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων ή εργασιακού φόρτου. Κλειδί λοιπόν και για την αντιμετώπιση της μη συμμετοχής των εργαζομένων σε προγράμματα κατάρτισης και ΔΒΜ μοιάζει να είναι η χρήση ΤΠΕ και Νέων Τεχνολογιών στα προγράμματα αυτά μέσω εξειδικευμένων μεθοδολογικών εργαλείων ηλεκτρονικής μάθησης και εκπαίδευσης (e-learning), εργαλεία τα οποία τα ινστιτούτα της ΓΣΕΕ, όπως και του συνόλου των κοινωνικών εταίρων χρησιμοποιούν εδώ και χρόνια.

Μερικά από τα πλεονεκτήματα του e-learning λοιπόν είναι μεταξύ άλλων:

- Είναι παντού και πάντα διαθέσιμο.
- Είναι διαθέσιμο σε όλους που έχουν στην διάθεση τους απλά μέσα, όπως ένα PC, και δεν απαιτεί οργανωμένους χώρους εκπαίδευσης.
- Είναι εξαιρετικά πλούσιο (ή μπορεί να είναι) σε περιεχόμενο.
- Παραδίδεται με πολλούς τρόπους ώστε να ταιριάζει στις προτιμήσεις του εκπαιδευομένου: αυτοδιδασκαλία, με ασύγχρονη συνεργασία, σύγχρονη

διδασκαλία, επικοινωνία τόσο με τον εκπαιδευτή όσο και τους υπόλοιπους εκπαιδευόμενους.

- Δίνει τη δυνατότητα συνεχούς βελτίωσης του περιεχομένου και της αποτελεσματικότητας.
- Παρέχει συμμετοχική μάθηση με ενεργούς εκπαιδευόμενους αντί για παθητικούς δέκτες
- Δίνει τη δυνατότητα διαχείρισης της προόδου και ανταλλαγής απόψεων με εκπαιδευτές και συμμετέχοντες.
- Δίνει τη δυνατότητα μέτρησης της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης
- Εξοικονομεί πόρους για όλους τους συμμετέχοντες: Φορείς, Εκπαιδευτές, Εκπαιδευόμενους.
- Παρέχει νέες ευκαιρίες για εκπαίδευση σε πολίτες και εργαζόμενους για θέματα που δεν τους ήταν διαθέσιμα μέχρι σήμερα.

Είναι εμφανές λοιπόν ότι η χρήση των Νέων Τεχνολογιών μπορεί άμεσα (στον εργασιακό χώρο) ή έμμεσα (μέσω της χρήσης τους σε προγράμματα κατάρτισης) να ωφελήσει τους εργαζόμενους πολλαπλά. Παρόλα αυτά δεν πρέπει να ξεχνάμε πως τόσο η ΔΒΜ, όσο και οι Νέες Τεχνολογίες είναι συμπληρωματικά εργαλεία, τα οποία όλοι οφείλουμε να αγκαλιάσουμε, αλλά δεν πρέπει σε καμία περίπτωση τα «επικουρικά» αυτά εργαλεία να θεωρηθούν ως πανάκεια για τον κόσμο της εργασίας, υποκαθιστώντας πολιτικές κοινωνικής πρόνοιας και εργασιακά δικαιώματα. Εξάλλου, θα ήταν καταστροφικό για τους εργαζόμενους τα εργαλεία αυτά, αντί να χρησιμοποιηθούν προς όφελος τους να αποτελέσουν μια ακόμα αφορμή για ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων και καταβαράθρωση της ποιότητας του εργασιακού τους βίου.